

Overzicht van stemmingen in de Tweede Kamer

afdeling **Inhoudelijke Ondersteuning**

aan De leden van de vaste commissie voor
Justitie en Veiligheid

datum 2 april 2019

Betreffende wetsvoorstel:

35058

Wijziging van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, de Wet op het financieel toezicht en de Wet giraal effectenverkeer ter uitvoering van Richtlijn 2017/828/EU van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2017 tot wijziging van Richtlijn 2007/36/EG wat het bevorderen van de langetermijnbetrokkenheid van aandeelhouders betreft (PbEU 2017, L 132)

Eindstemming wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is op 2 april 2019 aangenomen door de Tweede Kamer.

Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK, 50PLUS, D66, VVD, SGP, CDA en de ChristenUnie.

Tegen: PVV en FvD.

Aangenomen en overgenomen amendementen

Artikel I, onderdeel D

8 → 18 → **25** (Van Gent en Snels) over besluiten inzake het bezoldigingsbeleid met drie vierden van de uitgebrachte stemmen tenzij de statuten een kleinere meerderheid toelaten

Met dit amendement wordt de grip van de algemene vergadering van aandeelhouders op het bezoldigingsbeleid vergroot. Aandeelhouders zijn steeds kritischer over een wijziging van het bezoldigingsbeleid waarbij de hoogte van de beloning voor bestuurders wordt verhoogd. De verhogingen worden nog wel goedgekeurd met een meerderheid van meer

Amendementen zijn in volgorde van stemming - op artikelnummer - weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties. Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8 → **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

datum 2 april 2019

blad 2

dan 50 procent van de stemmen, maar zelden met een meerderheid van meer dan 75 procent van de stemmen.¹ Omdat een eenvoudige meerderheid voldoende is, is het lastig voor aandeelhoudersvergaderingen om een wijziging in het bezoldigingsbeleid tegen te houden. Dit amendement brengt daar verandering in. Het amendement regelt dat in beginsel een meerderheid nodig is van ten minste 75 procent om de wijziging in het bezoldigingsbeleid goed te laten keuren, tenzij de vennootschap in de statuten regelt dat een kleinere meerderheid voldoet. De indieners zijn van mening dat dit zal leiden tot een duurzamer en meer verantwoord bezoldigingsbeleid. Tevens bevordert het de langetermijnbetrokkenheid van aandeelhouders. Om die redenen hebben de indieners dit amendement opgesteld. Met het momenteel voorgestelde artikel 2:135a lid 2 BW wordt artikel 9 bis lid 5 van de richtlijn geïmplementeerd, dat luidt: «De lidstaten zorgen ervoor dat vennootschappen het bezoldigingsbeleid bij iedere materiële wijziging en ten minste om de vier jaar op de algemene vergadering ter stemming voorleggen.» Deze bepaling gaat in beginsel uit van een gewone meerderheid. De richtlijn belet lidstaten echter niet om strengere voorschriften vast te stellen om de betrokkenheid van aandeelhouders verder te stimuleren.² Het wetsvoorstel zal dus ook na aanneming van dit amendement in overeenstemming zijn met de richtlijn.

¹ Voor voorbeelden van kritische aandeelhoudersvergaderingen wat betreft beloningsvoorstellen, zie pagina 4 van de brief van Eumedion aan de Vaste Commissie voor Justitie en Veiligheid van 21 november 2018 (Ref. B18.34).

² Zie overweging 55 van de richtlijn

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, GroenLinks, de PvdD, DENK, 50PLUS, D66, de VVD, de SGP, het CDA en de ChristenUnie.

Artikel I, onderdeel C

20 → **27** (Sneller c.s.) over het regelen van adviesrecht van de OR van beursvennootschappen voor het bezoldigingsbeleid

Bij de grootste Nederlandse beursgenoteerde bedrijven verdient een CEO binnen 3,1 werkdagen net zoveel als een gemiddelde medewerker. De afgelopen jaren zijn de verschillen in beloningsontwikkeling tussen bestuurders van grote ondernemingen en hun medewerkers groter geworden. Deze onevenredig ervaren stijgingen van de beloningen van bestuurders hebben verscheidene malen tot maatschappelijke en politieke onvrede geleid. Onevenredige beloningsverschillen kunnen de arbeidsverhoudingen schaden. Het gesprek tussen OR en bestuurder/werkgever kan bijdragen aan het voorkomen hiervan. Op dit moment is een jaarlijks gesprek tussen het bestuur, de raad van commissarissen en de OR over de ontwikkeling van de beloningsverhoudingen verplicht, inclusief die van het bestuur. De uiteindelijke besluitvorming blijft voorbehouden aan de eigenaren/aandeelhouders van de onderneming. Dit amendement zorgt ervoor dat de OR adviesrecht krijgt over het voorstel van het bezoldigingsbeleid dat ten minste iedere vier jaar door de algemene vergadering wordt vastgesteld.

datum 2 april 2019

blad 3

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, GroenLinks, de PvdD, DENK, D66, het CDA en de ChristenUnie en 50PLUS

De fractie van 50PLUS heeft tijdens de regeling van werkzaamheden op 4 april 2019 gemeld dat zij geacht wenst te worden vóór het gewijzigd amendement-Sneller c.s. op stuk nr. 27 te hebben gestemd.

Artikel I, onderdeel D

13 → **24** (Snels) over in het bezoldigingsverslag betrekken hoe bestuurdersbezoldigingen in het bezoldigingsbeleid passen

Het voorgestelde artikel 2:135a, lid 5, BW stelt vereisten aan de inhoud van het bezoldigingsbeleid. Dit amendement voegt een extra vereiste toe dat tot doel heeft het bezoldigingsbeleid meer «stakeholder»-georiënteerd te maken. Geregeld wordt dat in het bezoldigingsbeleid voortaan ook een toelichting moet worden gegeven op de wijze waarop rekening is gehouden met de identiteit, missie en waarden van de vennootschap en de daarmee verbonden onderneming, met de interne bezoldigingsverhoudingen van de vennootschap en de daarmee verbonden onderneming en met het maatschappelijk draagvlak. Op grond van het voorgestelde artikel 2:135b, lid 4, onderdeel c, BW moeten vennootschappen ten aanzien van de bezoldiging van iedere individuele bestuurder in het bezoldigingsverslag onder meer ingaan op de wijze waarop het totale bedrag van de bezoldiging strookt met het bezoldigingsbeleid. In dat kader zou ook moeten worden aangegeven op welke wijze rekening is gehouden met het bepaalde in artikel 2:135a, lid 5, onderdeel ca, zoals dat met dit amendement wordt ingevoegd.

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, GroenLinks, de PvdD, DENK, 50PLUS, D66, het CDA en de ChristenUnie.

Artikel I, onderdeel D

9 → **19** (Van Gent en Sneller) over het laten vervallen van de uitzondering voor kleine en middelgrote beursvennootschappen om het bezoldigingsverslag ter adviserende stemming aan de algemene vergadering voor te leggen

De indieners zijn van mening dat het bezoldigingsverslag ook bij kleine en middelgrote beursvennootschappen ter adviserende stemming aan de algemene vergadering dient te worden voorgelegd. Daartoe strekt dit amendement.

Het onderhavige wetsvoorstel regelt dat het bezoldigingsverslag ter adviserende stemming wordt voorgelegd aan de jaarlijkse algemene vergadering.² Het wetsvoorstel maakt een uitzondering voor kleine en middelgrote ondernemingen. Bij hen hoeft het bezoldigingsverslag niet ter adviserende stemming te

datum 2 april 2019

blad 4

worden voorgelegd. De regering verantwoordt deze keuze in de memorie van toelichting door te stellen dat dit zou leiden tot lastenverlichting.³ Ook in antwoord op vragen van leden van de CDA-fractie schrijft de regering dat een adviserende stemming meer lasten met zich meebrengt dan een enkele bespreking van het bezoldigingsverslag.⁴

De indieners betwijfelen echter of dit een valide argument is. Volgens het voorstel van de regering moet het bezoldigingsverslag worden behandeld als discussiepunt tijdens de algemene vergadering. Het is nauwelijks lastenverzwarend om hetzelfde verslag in de vergadering ter adviserende stemming voor te leggen. Daarnaast is geen overtuigend argument gegeven waarom de invloed van de aandeelhoudersvergadering op het bezoldigingsbeleid bij kleine of middelgrote beursvennootschappen minder belangrijk zou zijn dan bij andere vennootschappen. Daarom stellen de indieners voor om ook bij kleine en middelgrote beursvennootschappen het bezoldigingsverslag ter adviserende stemming voor te leggen. Het resultaat hiervan is dat de invloed van aandeelhouders bij alle vennootschappen, dus ook kleine en middelgrote beursvennootschappen, wordt vergroot. Dit zal leiden tot een duurzamer en meer verantwoord bezoldigingsbeleid en bevordert tevens het de langetermijnbetrokkenheid van aandeelhouders.

Dit wordt bereikt door het schrappen van het derde lid van het voorgestelde artikel 2:135b BW. Dit is niet strijdig met de richtlijn. Artikel 9 ter lid 4 van de richtlijn geeft lidstaten immers de optie om een uitzondering te maken voor kleine en middelgrote ondernemingen. Na schrapping van de voorgestelde bepaling maakt Nederland geen gebruik meer van deze optie.

Het amendement heeft geen gevolgen voor niet-beursgenoteerde MKB-zaken, alleen voor kleine en middelgrote beursgenoteerde vennootschappen. In 2018 kende Nederland 133 beursvennootschappen met EER-notering, waarvan 27 in de categorie klein of middelgroot vielen.⁵ Kleine beursvennootschappen zijn ondernemingen die op de balansdatum de grensbedragen voor ten minste twee van de volgende drie criteria niet overschrijden:⁶

- Balanstotaal: 4.000.000 tot 6.000.000 euro;
- Netto-omzet: 8.000.000 tot 12.000.000 euro;
- Gemiddeld personeelsbestand gedurende het boekjaar: 50.

Middelgrote beursvennootschappen zijn ondernemingen die op de balansdatum de grensbedragen voor ten minste twee van de volgende drie criteria niet overschrijden:⁷

- Balanstotaal: 20.000.000 euro;
- Netto-omzet: 40.000.000 euro;
- Gemiddeld personeelsbestand gedurende het boekjaar: 250.

datum 2 april 2019

blad 5

Door het amendement zal het bezoldigingsverslag ook bij deze beursvennootschappen ter adviserende stemming aan de algemene vergadering worden voorgelegd.

1 Vervanging in verband met een wijziging in de toelichting en de ondertekening.

2 Zie het voorgestelde artikel 2:135b lid 2 BW.

3 Kamerstukken II 2018/2019, 35 058, nr. 3, p. 13.

4 Kamerstukken II 2018/2019, 35 058, nr. 6, p. 3.

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, GroenLinks, de PvdD, DENK, 50PLUS, D66, de VVD, de SGP, het CDA en de ChristenUnie.

Invoeging onderdeel Ea

14 → 17 (Snels c.s.) over het automatisch deel uitmaken van de remuneratiecommissie van commissarissen die op aanbeveling van de OR zijn benoemd

Bij structuurvennootschappen heeft de ondernemingsraad op grond van de wet een versterkt aanbevelingsrecht voor een derde van het aantal leden van de raad van commissarissen. Met dit amendement wordt geregeld dat indien de raad van commissaris uit zijn midden een commissie heeft ingesteld om de besluitvorming voor te bereiden op het terrein van de bezoldiging van het bestuur (vaak belonings- of remuneratiecommissie genoemd) de commissarissen die op aanbeveling van de ondernemingsraad zijn benoemd automatisch deel uitmaken van die commissie. Op deze wijze wordt de grip van de commissarissen die op aanbeveling van de ondernemingsraad zijn benoemd, vergroot ten aanzien van de besluitvorming van de raad van commissarissen over de inhoud van een voorstel tot wijziging van het bezoldigingsbeleid en, indien van toepassing, bij de vaststelling van de bezoldiging van individuele bestuurders.

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, GroenLinks, de PvdD, DENK, 50PLUS, D66, de VVD, het CDA en de ChristenUnie.

Verworpen, ingetrokken en/of vervallen amendementen

Invoeging onderdeel Aa

12 (Snels) over het door certificaathouders niet automatisch kunnen stemmen over het bezoldigingsbeleid of -verslag op aandelen waarvoor geen volmacht is verzocht

Tegenwoordig moet de gemiddelde werknemer 171 jaar werken om het jaarsalaris van een ceo bijeen te sprokkelen. De indiener is ervan overtuigd dat het voor de samenleving beter is deze kloof te verkleinen in plaats van te vergroten. Dit amendement zorgt voor meer grip op bestuurdersbeloningen door te verankeren dat administratiekantoren een

datum 2 april 2019

blad 6

beschermingsfunctie hebben en niet zijn bedoeld om controversiële beloningsvoorstellen erdoor te drukken. Certificaathouders hebben het recht om stemvolmachten van het administratiekantoor te vragen zodat zij zelf op de algemene vergadering kunnen stemmen. In de praktijk stemmen administratiekantoren in vredetijd automatisch op de aandelen waarvoor certificaathouders geen stemvolmacht hebben gevraagd. Er zijn praktijkvoorbeelden waarbij bepaalde voorstellen voor een gewijzigd bezoldigingsbeleid alleen door de algemene vergadering konden worden aangenomen door de stemmen die door het administratiekantoor werden uitgebracht. Zo kon het voorstel voor een gewijzigd bezoldigingsvoorstel bij Van Lanschot Kempen in 2018 alleen worden aangenomen door de stemmen die door het administratiekantoor van Van Lanschot Kempen werden uitgebracht. Het amendement regelt dat administratiekantoren over het bezoldigingsbeleid en het bezoldigingsverslag in vredetijd niet langer automatisch kunnen stemmen op de aandelen waarvoor door certificaathouders geen volmacht is gevraagd. Op deze manier wordt voorkomen dat een administratiekantoor een gewijzigd bezoldigingsbeleid doordrukt of instemt met de wijze waarop het bezoldigingsbeleid is uitgevoerd, terwijl de meerderheid van de certificaathouders die om een volmacht heeft gevraagd zich daar tijdens de algemene vergadering tegen keert. Het amendement regelt dat een administratiekantoor nog wel kan stemmen over het bezoldigingsbeleid en het bezoldigingsverslag indien een gevolmachtigde certificaathouder aan het administratiekantoor een uitdrukkelijke machtiging en instructie heeft gegeven om het stemrecht namens deze certificaathouder uit te oefenen. Een soortgelijke regeling is nu al van kracht bij de «gecertificeerde» beursvennootschappen ABN AMRO Group en Koninklijke Brill.

Verworpen. Voor : SP, de PvdA, GroenLinks, de PvdD, DENK en 50PLUS.

Artikel I, onderdeel D

11 (Snels) over besluiten inzake het bezoldigingsbeleid met drie vierden van de uitgebrachte stemmen

Tegenwoordig moet de gemiddelde werknemer 171 jaar werken om het jaarsalaris van een ceo bijeen te sprokkelen. De indiener is ervan overtuigd dat het voor de samenleving beter is deze kloof te verkleinen in plaats van te vergroten. Dit amendement zorgt voor meer grip op bestuurdersbeloningen door het stemvereiste te verhogen voor de algemene vergadering om het bezoldigingsbeleid vast te stellen. Uit het voorgestelde artikel 2:135a BW volgt reeds dat het bezoldigingsbeleid bij beursvennootschappen ten minste iedere vier jaar door de algemene vergadering moet worden vastgesteld. Dit besluit moet worden genomen met een gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen. Dit amendement regelt dat het stemvereiste voor de algemene vergadering van beursvennootschappen om het bezoldigingsbeleid vast te stellen, wordt verhoogd van een gewone meerderheid naar een meerderheid van ten minste drie vierden van de uitgebrachte stemmen. Door het

datum 2 april 2019

blad 7

amendement kan het draagvlak van een nieuw bezoldigingsbeleid onder aandeelhouders worden vergroot en kunnen controversiële voorstellen voor een nieuw bezoldigingsbeleid gemakkelijker door de algemene vergadering worden verworpen, bijvoorbeeld door een blokkerende minderheid van 26% van de aandeelhouders. Hierdoor wordt het voor duurzame en verantwoorde beleggers gemakkelijker om een controversieel beloningsvoorstel tegen te houden.

Ingetrokken.

Invoeging Artikel I onderdeel C

5 → 16 → **29** (Snels en Smeulders) over het regelen van instemmingsrecht voor bestuurdersbeloningen

Een gemiddelde werknemer moet tegenwoordig 171 jaar werken om het jaarsalaris van een CEO te verdienen. De afgelopen decennia is deze salariskloof geleidelijk aan toegenomen, onder meer omdat bestuurders en aandeelhouders meer zeggenschap hebben dan werknemers. Dit zorgt voor een toenemende ongelijkheid. Het is voor de samenleving beter om deze kloof te verkleinen in plaats van te vergroten. Op dit moment is op grond van de Wet op de ondernemingsraden een jaarlijks gesprek tussen het bestuur en de OR over de ontwikkeling van de beloningsverhoudingen verplicht. Dit amendement zorgt ervoor dat werknemers instemmingsrecht krijgen wanneer de voorgestelde salarisstijging van bestuurders groter is dan de gemiddelde stijging van het salaris van de werknemers binnen de vennootschap en haar groepsmaatschappijen. Het toevoegen van groepsmaatschappijen is nodig zodat het totale, wereldwijde werknemersbestand in de berekening meegenomen kan worden, omdat anders wordt gerekend met aantal werknemers in dienst van de holding.. Dit amendement zorgt er dus voor dat controversiële voorstellen voor salarisverhogingen van bestuurders geen doorgang meer kunnen vinden zonder instemming van de werknemersvertegenwoordiging.

Verworpen. Voor: SP, de PvdA, GroenLinks, de PvdD en DENK.

Artikel I, onderdeel D

10 → 28 → **30** (Snels) over het versterken van de rol van de algemene vergadering bij de vaststelling van bezoldigingen en bezoldigingsbeleid

Tegenwoordig moet de gemiddelde werknemer 171 jaar werken om het jaarsalaris van een ceo bijeen te sprokkelen. De indiener is ervan overtuigd dat het voor de samenleving beter is deze kloof te verkleinen in plaats van te vergroten. Dit amendement zorgt voor meer grip op bestuurdersbeloningen door te verduidelijken dat iedere wijziging van het bezoldigingsbeleid ter stemming aan de algemene vergadering moet worden voorgelegd. Dit amendement zorgt er daarnaast voor dat aandeelhouders expliciet toestemming

datum 2 april 2019

blad 8

moeten geven wanneer de voorgestelde salarisstijging van bestuurders van beursvennootschappen groter is dan de stijging van het salaris van de gemiddelde werknemer binnen de vennootschap en haar groepsmaatschappijen. Het toevoegen van groepsmaatschappijen is nodig zodat het totale, wereldwijde werknemersbestand in de berekening meegenomen kan worden, omdat anders wordt gerekend met aantal werknemers in dienst van de holding. Dit amendement zorgt er dus voor dat controversiële voorstellen voor salarisverhogingen geen doorgang meer kunnen vinden zonder expliciete instemming van de aandeelhouders.

Verworpen. Voor : SP, de PvdA, GroenLinks, de PvdD, DENK, 50PLUS, D66 en de ChristenUnie.

Artikel I, onderdeel D

15 → **26** (Futselaar) over het laten vervallen van de uitzonderingsmogelijkheid op het door de algemene vergadering vastgestelde bezoldigingsbeleid

Het wetsvoorstel maakt het mogelijk voor ondernemingen om in uitzonderlijke situaties af te wijken van het door de algemene vergadering van aandeelhouders vastgestelde beloningsbeleid. De regering definieert deze situaties in haar nota naar aanleiding van het verslag als situaties waarin het voortbestaan van de vennootschap in gevaar is omdat hierbij snelheid en flexibiliteit geboden zijn. Indiener vindt dit een onwenselijk omzeilen van de democratie binnen een onderneming en acht het noodzakelijk dat het staande beloningsbeleid voor bestuurders geldt die in dergelijke situaties worden aangetrokken.

Verworpen. Voor : SP, de PvdA, GroenLinks, de PvdD en DENK.

Moties

21 (Futselaar en Nijboer) over een dubbel stemrecht voor langdurige aandeelhouders

Verworpen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, de PvdD, DENK, 50PLUS, de SGP en FvD.

22 (Nijboer) over een wettelijk quotum diversiteit

Verworpen. Voor: PvdA, GroenLinks, de PvdD en DENK.